

Sygn. akt I ACz 311/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogusława Żuber (spr.)

Sędziowie: SA Roman Stachowiak

SA Jacek Nowicki

po rozpoznaniu dnia 11 marca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **Zakładu (...) sp. z o.o. w K.**

przeciwko obowiązanemu **Gminie S.**

o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia uprawnionego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 24 stycznia 2013 r.

sygn. akt I Co 17/13

postanawia

oddalić zażalenie

/-/ Roman Stachowiak /-/ Bogusława Żuber /-/ Jacek Nowicki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o zaniechanie skorzystania przez obowiązanego z ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu i usunięcia wad i usterek nr (...) (...), udzielonej w dniu 3 grudnia 2010 r. przez (...) Spółka Akcyjna V. (...) w W. w związku z realizacją kontraktu nr IR.VII.342- (...) „Kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji S.” poprzez:

- zakazanie obowiązanemu skorzystania z tej gwarancji przez żądanie zapłaty sumy gwarancyjnej w wysokości 4 872 474,49 zł,

- nakazanie obowiązanemu złożenia oświadczenia wobec gwaranta (...) Spółka Akcyjna V. (...) w W., w którym wycofuje on, na okres obowiązywania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, żądanie zapłaty sumy gwarancyjnej.

Na podstawie art. 756² k.p.c. uprawniony wniósł jednocześnie o zagrożenie obowiązanemu nakazaniem zapłaty na rzecz uprawnionego sumy pieniężnej stanowiącej równowartość wskazanej sumy gwarancyjnej na wypadek naruszenia obowiązków określonych w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia.

W uzasadnieniu Sąd I instancji stwierdził, że według jednolitych poglądów wyrażanych w doktrynie umowa gwarancji ma charakter samoistny i nieakcesoryjny względem stosunku podstawowego. Niezależność umowy gwarancji wyraża

się w oderwaniu obowiązku wypłaty sumy gwarancji od stosunku podstawowego i przyczyn, dla których gwarant zdecydował się udzielić gwarancji. Powyższe oznacza, że udzielenie zabezpieczenia poprzez zakazanie obowiązanemu realizacji umowy gwarancji, zniweczyłoby cel tej umowy. W przedmiotowej sprawie udzielona gwarancja ma charakter bezwarunkowy, natomiast udzielający gwarancji zobowiązał się do wypłaty wskazanej w niej kwoty nieodwołalnie i bezwarunkowo, na pierwsze pisemne żądanie. W tej sytuacji nie sposób przyjąć, aby uprawnionemu, niebędącemu stroną stosunku gwarancji przysługiwały roszczenia mające wpływ na możliwość jego wykonania. Sąd Okręgowy uznał wobec powyższego, że uprawniony nie uprawdopodobnił roszczenia w rozumieniu art. 730¹ § 1 k.p.c. i oddalił wnioski.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł uprawniony zaskarżając postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie art. 730¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 353 § 2 oraz art. 353¹ i art. 5 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że uprawniony nie uprawdopodobnił swojego roszczenia oraz przez pominięcie zarzutów dotyczących nadużycia prawa.

Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i udzielenie zabezpieczenia zgodnie z wnioskiem.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie należało uznać za nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Uprawniony we wniosku o udzielenie zabezpieczenia deklaruje wytoczenie powództwa o zaniechanie skorzystania z gwarancji bankowej, które uzasadnia brakiem przesłanek do skorzystania z tej gwarancji przez uprawnionego.

Mając na uwadze, niekwestionowany przez skarżącego, abstrakcyjny charakter gwarancji polegający na nieodwołalnej i bezwarunkowej, na pierwsze pisemne żądanie beneficjenta, zapłacie spornej kwoty oraz brak cechy akcesoryjności, należy dojść do wniosku, że wskazane we wniosku roszczenie koliduje z funkcjonującą w obrocie prawnym instytucją umowy gwarancji. W orzecznictwie wskazuje się, że umowa gwarancji bankowej opatrzona klauzulami „nieodwołalnie i bezwarunkowo” oraz „na pierwsze żądanie” kreuje abstrakcyjne zobowiązanie banku wobec beneficjenta, niezależnie od stosunków wewnętrznych łączących dłużnika z wierzycielem (uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 16 kwietnia 1993 r., III CZP 16/93, OSNC 1993, nr 10, poz. 166).

Podzielając powyższe ujęcie istoty gwarancji, należy stwierdzić, że zabezpiecza ona świadczenie niezależnie od tego, czy świadczenie było dłużne, a przede wszystkim, czy dłużnik ponosi za nie odpowiedzialność, jak również niezależnie od tego, czy w ogóle dług powstał albo czy przestał istnieć. Uprawniony kierując względem obowiązanego roszczenie o zaniechanie korzystania z gwarancji nie ma zatem możliwości odwoływania się do stosunku podstawowego istniejącego między nim i obowiązanym jako beneficjentem gwarancji.

Nietrafne jest odwoływanie się przez skarżącego do obowiązków stron określonych w umowie regulującej stosunek podstawowy. W jej treści wprowadzono sformułowanie, że gwarancja zabezpiecza roszczenia obowiązanego powstałe z powodu uchybień uprawnionego w realizacji kontraktu, jednak wbrew stanowisku skarżącego nie przesądza to o konieczności uprzedniego wykazania tychże uchybień dla możliwości domagania się realizacji wypłaty z gwarancji. Tak sformułowany wymóg, zgodnie z powyższymi rozważaniami, doprowadziłby do zniweczenia jej roli, skoro dla uzyskania zaspokojenia beneficjent w ramach procesu sądowego musiałby wykazać ewentualne uchybienia kontrahenta w wykonywaniu obowiązków wynikających ze stosunku podstawowego. Sytuacja taka w praktyce nie różniłaby się, pod względem sprawności zaspokojenia beneficjenta, od zawarcia przez strony umowy niezabezpieczonej gwarancją i dochodzenia roszczeń bezpośrednio od uprawnionego.

Jednym z zadań umowy gwarancji jest przesunięcie punktu ciężkości skomplikowanego postępowania dowodowego na etap późniejszy niż zgłoszenie roszczenia przez jej beneficjenta. Zgodnie z treścią umowy, bezpośrednio po

zgłoszeniu przez beneficjenta żądania wypłaty sumy objętej gwarancją (nieodwołalnie, bezwarunkowo i na pierwsze żądanie), powinna nastąpić wypłata na jego rzecz objętych nią środków.

W niniejszym wypadku etapem, na którym rozstrzygać się będzie spór między uprawnionym a obowiązującym, może być zarówno realizacja roszczenia regresowego przez ubezpieczyciela względem uprawnionego, bądź dochodzenie przez uprawnionego odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania umowy od obowiązującego.

Wobec powyższego, podzielić należało stanowisko Sądu I instancji, że roszczenie wskazane we wniosku o zabezpieczenie nie zostało uprawdopodobnione.

Nie był również zasadny zarzut nadużycia prawa podmiotowego, oparty na treści art. 5 k.c. W orzecznictwie dopuszcza się, w przypadku nadużycia prawa, możliwość uchylecia się od obowiązku wypłaty sumy objętej gwarancją, jednak obejmuje to sytuacje, gdy beneficjent nie honoruje celu gwarancji lub wykorzystuje zabezpieczenie dla innych celów niż określone w gwarancji (wyrok SN z dnia 25 stycznia 1995 r., III CRN 70/94, OSNC 1995/5/86). W niniejszej sprawie bezsporne jest, że doszło do opóźnienia w wykonaniu umowy, sporne są natomiast przyczyny tego stanu rzeczy. Na obecnym etapie, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego nie można przesądzić, zasadności stanowiska którejkolwiek ze stron. Tym samym

w korzystaniu przez obowiązującego z gwarancji nie można dopatrzeć się działania sprzecznego z jej celem, co oznacza, że nie zostało uprawdopodobnione, aby nadużywał on przysługującego mu prawa.

W tym stanie rzeczy zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.

/-/Roman Stachowiak /-/ Bogusława Żuber /-/ Jacek Nowicki